

У Х В А Л А
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про закриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою акціонерного товариства Комерційний банк „Приватбанк“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин третьої, четвертої статті 52 Закону України „Про банки і банківську діяльність“, частини шостої статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України

м. К и ї в
13 грудня 2019 року
№ 26-уп(II)/2019

Справа №3-404/2018(6329/18)

Другий сенат Конституційного Суду України у складі суддів:

Головатого Сергія Петровича – головуючого,
Городовенка Віктора Валентиновича – доповідача,
Лемака Василя Васильовича,
Мойсика Володимира Романовича,
Первомайського Олега Олексійовича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Юровської Галини Валентинівни,

розглянув на пленарному засіданні справу за конституційною скаргою акціонерного товариства Комерційний банк „Приватбанк“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин третьої, четвертої статті 52 Закону України „Про банки і банківську діяльність“ від 7 грудня 2000 року № 2121–III (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5–6, ст. 30) зі змінами, частини шостої статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Другий сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. Акціонерне товариство Комерційний банк „Приватбанк“ (до 21 травня 2018 року – публічне акціонерне товариство Комерційний банк „Приватбанк“) (далі – Товариство) звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) положення частин третьої, четвертої статті 52 Закону України „Про банки і банківську діяльність“ від 7 грудня 2000 року № 2121–III зі змінами (далі – Закон), частини шостої статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс).

Відповідно до положень статті 52 Закону:

– „Національний банк України при здійсненні банківського нагляду має право визначати пов’язаними з банком особами фізичних та юридичних осіб, зазначених у пунктах 1–9 частини першої цієї статті, за наявності ознак, визначених у нормативно-правових актах Національного банку України, з урахуванням характеру взаємовідносин, операцій та наявності інших зв’язків із банком. Про таке рішення Національний банк України не пізніше наступного робочого дня повідомляє відповідний банк. У такому разі особа вважається пов’язаною з банком, якщо банк протягом 15 робочих днів із дня отримання повідомлення Національного банку України про визначення особи пов’язаною з банком не доведе протилежного“ (частина третя);

– „Особа, визначена рішенням Національного банку України пов’язаною з банком особою, чи такий банк можуть оскаржити в установленому законом порядку рішення Національного банку України про визначення особи пов’язаною з банком особою, а в разі притягнення такої особи до передбаченої законом відповідальності – оспорити підстави рішення Національного банку України про її визначення пов’язаною з банком особою“ (частина четверта).

Згідно з положенням частини шостої статті 346 Кодексу справа підлягає передачі на розгляд Великої Палати Верховного Суду у всіх випадках, коли учасник справи оскаржує судові рішення з підстав порушення правил предметної юрисдикції.

Товариство вважає, що положення частини третьої статті 52 Закону не відповідають частині другій статті 19 Конституції України.

На переконання автора клопотання, положення частини четвертої статті 52 Закону „в частині, що не забезпечують на практиці обмеження права осіб, пов'язаних з банком, оскаржувати в судовому порядку рішення про визначення таких осіб пов'язаними з банком“ не відповідають частинам першій, сьомій статті 41 Конституції України „в частині позитивного обов'язку держави“, який, як вбачається з конституційної скарги, полягає у забезпеченні захисту майнових прав і інтересів вкладників банку та стабільності банківської системи держави. Товариство також вважає, що вказані положення Закону у взаємозв'язку з положеннями статті 77 Кодексу щодо принципів доказування „в частині застосування до Національного банку України, банків та пов'язаних із банками осіб“ суперечать „статті 41 Конституції України у її взаємозв'язку з принципами рівності всіх суб'єктів права власності перед законом, захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання та соціальної спрямованості економіки, встановленими частиною четвертою статті 13 Конституції України, а також міжнародним документам і практиці Європейського суду з прав людини“, та акцентує увагу на тому, що „відсутність обмеження права пов'язаних з банком осіб оскаржувати рішення Національного банку України про визначення таких осіб, пов'язаними з банком, в загальному порядку адміністративного судочинства становить дискримінацію всіх інших клієнтів і вкладників такого банку, які нестимуть більший майновий та процедурний тягар у випадку неплатоспроможності банку чи виведення такого банку з ринку“.

Автор клопотання, стверджуючи про невідповідність частинам першій та другій статті 55 Конституції України „у взаємозв'язку з частиною другою

статті 19 Конституції України“ положень частини четвертої статті 52 Закону, вказує на їх правову невизначеність, яка, на його думку, стосується „встановлення меж (обмежень) розгляду адміністративним судом справ за позовами про оскарження рішення Національного банку України про визначення особи пов’язаною з банком“ та вважає, що оспорювані положення Закону „надають суду повноваження самостійно встановлювати підставність прийняття Національним банком рішення про визначення особи пов’язаною з банком особою“, „спричиняють перебирання виключних функцій і повноважень Національного банку іншим державним органом – судом“, „зумовлюють неправильне тлумачення національними судами меж повноважень суду під час розгляду справ про оскарження рішення Національного банку України про визначення особи пов’язаною з банком особою, що призводить до порушення права на судовий захист“.

Порушуючи питання про невідповідність частині першій статті 55 Конституції України положення частини шостої статті 346 Кодексу, автор клопотання вказує на те, що „Касаційний адміністративний суд розуміє це положення як таке, що робить здійснення повноважень Великої Палати Верховного Суду залежним від доброї волі касаційних судів“, тоді як оспорюваним положенням Кодексу передбачено „безумовну передачу справи до Великої Палати у всіх випадках, коли учасник справи оскаржує судові рішення з підстав порушення правил предметної юрисдикції“.

На обґрунтування своїх тверджень автор клопотання посилається, зокрема, на Конституцію України, нормативно-правові акти, рішення Конституційного Суду України, а також міжнародні акти, рішення Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду Латвійської Республіки та долучає до конституційної скарги копії судових рішень у його справі, а саме: постанов окружного адміністративного суду міста Києва від 17 травня 2017 року, Київського апеляційного адміністративного суду від 5 лютого 2018 року, Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 4 вересня 2018 року.

2. Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 11 грудня 2018 року відкрила конституційне провадження у цій справі.

3. Другий сенат Конституційного Суду України вважає, що конституційне провадження у справі підлягає закриттю з огляду на таке.

3.1. Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих положень) (частина перша статті 8 Закону України „Про Конституційний Суд України“).

Під час розгляду справи Другим сенатом Конституційного Суду України 19 жовтня 2019 року набрав чинності Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підстав передачі справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду та щодо строків повернення справи“ від 2 жовтня 2019 року № 142–ІХ, яким частину шосту статті 346 Кодексу викладено в новій редакції. У зв’язку з цим положення частини шостої статті 346 Кодексу, щодо яких автор клопотання порушує питання відповідності Конституції України, втратили чинність.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі (пункт 5 статті 62).

3.2. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі має міститися обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб’єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається

прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Як вбачається з аналізу конституційної скарги, автор клопотання аргументує невідповідність положень частин третьої, четвертої статті 52 Закону Конституції України міркуваннями щодо їх недосконалості в аспекті регулювання питань стосовно пов'язаних з банком осіб і тим, що суди застосували ці положення, витлумачивши їх у спосіб, який не відповідає Конституції України, а також посиланням на частину третю статті 89 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Проте Товариство не навело обґрунтування тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень Закону, як того вимагає пункт 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Автор клопотання, стверджуючи про невідповідність Конституції України положень частин третьої, четвертої статті 52 Закону, не вказує, у чому ж полягає порушення його конституційних прав як юридичної особи приватного права, що також свідчить про недотримання вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктами 4, 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги; втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

3.3. Відповідно до частини четвертої статті 63 Закону України „Про Конституційний Суд України“ сенат Конституційного Суду України закриває конституційне провадження у справі, якщо під час пленарного засідання будуть виявлені підстави для відмови у відкритті конституційного провадження, передбачені статтею 62 цього закону.

Отже, конституційне провадження у цій справі підлягає закриттю Конституційним Судом України.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 8, 32, 36, 55, 56, 62, 63, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 48, § 55 Регламенту Конституційного Суду України Другий сенат Конституційного Суду України

у х в а л и в:

1. Закрити конституційне провадження у справі за конституційною скаргою акціонерного товариства Комерційний банк „Приватбанк“ щодо відповідності Конституції України положень частин третьої, четвертої статті 52 Закону України „Про банки і банківську діяльність“ від 7 грудня 2000 року № 2121–III зі змінами, частини шостої статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пунктів 4, 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги, втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

2. Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

